

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia 2026-2029

Visio

Pirkanmaalaiset saavat oikeat palvelut oikeaan aikaan

Strategian
kärjet

Tärkeintä
ihminen

Vaikuttavat
palvelut

Hyvinvoivat
työntekijät

Toimiva
yhteistyö

Missio

Sinun hyvinvointisi on yhteinen tehtävämme, olemme sinua varten

Arvot

Ihmisläheisyys

Luottamus

Vastuullisuus

Yhdenvertaisuus

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Sisältö

- **Esipuhe**
[Pirkanmaan hyvinvointialuestrategia 2026-2029](#)
- **Arvot, missio ja visio**
 - [Arvot](#)
 - [Missio ja visio](#)
- **Strategian kärjet ja tavoitteet**
 - [Tärkeintä ihminen](#)
 - [Vaikuttavat palvelut](#)
 - [Hyvinvoivat työntekijät](#)
 - [Toimiva yhteistyö](#)
- **Strategian toimeenpano ja seuranta**
 - [Strategian toimeenpano ja seuranta](#)

Liite

- **Toimintaympäristö ja tilannekuva**
 - [Pirkanmaan väestö kasvaa ja ikääntyy](#)
 - [Hyvinvoinnin tilannekuva Pirkanmaalla](#)
 - [Hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt ja haasteet](#)
- **Hyvinvointialuestrategia ja sen valmistelu**
 - [Strategian valmistelu yhteistyössä](#)
 - [Hyvinvointialuestrategian yhteys muihin asiakirjoihin](#)
 - [Hyvinvointialuestrategia lainsäädännössä](#)
 - [Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025-2029](#)
- **Lähteet**

Esipuhe – Pirkanmaan hyvinvointialuestrategia

Pirkanmaan hyvinvointialuestrategia 2026-2029 on uudistettu laajassa yhteistyössä poliittisten päättäjien, henkilöstön, asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Se suuntaa yhteistä työtämme tulevana vuosina ja siinä korostuvat laajasti luottamuksen, yhteistyön, turvallisuuden ja edelläkävijyyden teemat.

Strategia rakentuu yhteisestä visiosta:

Pirkanmaalaiset saavat oikeat palvelut oikeaan aikaan. Muutoksen keskellä meillä on vahva usko siihen, että yhdessä voimme rakentaa palvelut, jotka tukevat ihmisten terveyttä ja elämänlaatua nyt ja tulevaisuudessa.

Yhteinen tehtävämme on muotoiltu missiossa: Sinun hyvinvointisi on yhteinen tehtävämme, olemme sinua varten. Me toimimme päivittäin jokaisen hyvinvoinnin eteen.

Strategiamme ei ole ainoastaan strateginen asiakirja – se on lupaus. Lupaus siitä, että kuuntelemme, opimme ja uudistamme rohkeasti. Hyvinvointialueen voima syntyy yhteistyöstä: henkilöstön osaamisesta, kumppanuuksista ja asukkaiden aktiivisesta osallistumisesta. Näiden voimavarojen avulla voimme vastata haasteisiin ja kääntää ne mahdollisuuksiksi.

Tulevaisuus tuo mukanaan uusia tarpeita ja odotuksia, mutta myös uusia ratkaisuja. Digitalisaatio, vaikuttavuustieto ja ennakoiva toiminta avaavat meille väyliä, joilla voimme parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua. Samalla pidämme kiinni arvoistamme: ihmisläheisyydestä, luottamuksesta, vastuullisuudesta ja yhdenvertaisuudesta.

Strategian teemaksi valittu ”Tärkeintä on ihminen” kertoo siitä, että haluamme olla nyt ja tulevaisuudessa taho, johon voit luottaa.

Arvot, missio ja visio

Arvot

Ihmisläheisyys on toimintamme lähtökohta. Kohtaamme asiakkaamme ja toisemme inhimillisesti, empaattisesti ja läsnäolevasti. Huolehdimme toimintamme selkeydestä ja asiakaslähtöisyydestä. Haluamme olla helposti lähestyttävä, lämmin ja mutkaton.

Luottamus näkyy palveluissamme, johtamisessamme ja viestinnässämme joka päivä. Me luotamme ja meihin luotetaan. Olemme avoimia, kuuntelemme ja otamme huomioon. Haluamme vahvistaa luottamusta kaikella toiminnallamme.

Vastuullisuus on periaate, jonka mukaan toimimme ja teemme päätöksiä. Toimintamme on tutkittuun tietoon perustuvaa ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaista. Olemme sosiaalisesti ja taloudellisesti vastuullinen toimija. Edistämme toiminnassamme kestävän kehityksen tavoitteita, huomioimme ilmastonmuutoksen vaikutukset, ja pyrimme vähentämään hyvinvointialueen ympäristövaikutuksia.

Yhdenvertaisuus ohjaa toimintaamme. Kohtelemme jokaista ihmistä tasavertaisesti ja kunnioittavasti. Yhdenvertaisuus näkyy palveluiden saavutettavuudessa ja esteettömyydessä sekä moninaisuuden huomioimisessa. Olemme turvallinen ja oikeudenmukainen.

Missio ja visio

Missio:

Sinun hyvinvointisi on yhteinen tehtävämme, olemme sinua varten

Missiomme toimii päivittäisen toiminnan ja päätöksenteon perustana. Se kertoo, mikä toiminnassamme on olennaista.

Toimimme päivittäin jokaisen pirkanmaalaisen hyvinvoinnin eteen.

Visio:

Pirkanmaalaiset saavat oikeat palvelut oikeaan aikaan

Visiomme kuvaa, mitä me Pirkanmaan hyvinvointialueena haluamme saavuttaa vuoteen 2029 mennessä.

Vision tavoitetilan mukaan vuonna 2029 jokainen pirkanmaalainen saa tarvitsemansa palvelut silloin kun niitä tarvitsee.

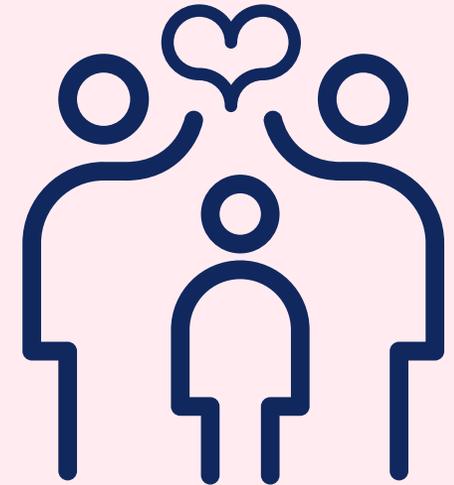
Strategian kärjet ja tavoitteet

Strategian Kärki 1

Tärkeintä ihminen

Tavoitteet:

1. Meihin luotetaan.
2. Toimimme asiakaslähtöisesti ja arvostavasti.
3. Kehitämme palveluita yhdessä asukkaiden ja henkilöstön kanssa.
4. Toimintamme luo turvallisuutta. Ennakoimme ja varaudumme toimintaympäristön muutoksiin.

Vaikuttavat palvelut

Tavoitteet:

1. Vahvistamme asukkaidemme kokonaisvaltaista hyvinvointia edistämällä terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä.
2. Vahvistamme ennaltaehkäiseviä palveluitamme ja peruspalveluitamme.
3. Palvelumme ovat laadukkaita, oikea-aikaisia, saavutettavia ja esteettömiä.
4. Palvelumme perustuvat viimeisimpään tieteelliseen tietoon.
5. Palvelumme mahdollistavat arvokkaan ja turvallisen ikääntymisen.
6. Lapset ja nuoret saavat tukea oikeaan aikaan ja perheiden hyvinvointi vahvistuu.
7. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta vahvistetaan.

Hyvinvoivat työntekijät

Tavoitteet:

1. Ylläpidämme asiantuntemustamme ja osaamistamme.
2. Työhyvinvointimme, työyhteisötaitomme ja yhteishenkemme vahvistuvat.
3. Ennakoimme henkilöstötarpeet ja otamme huomioon toimintaympäristön muutokset.
4. Johdamme selkeästi ja vuorovaikutteisesti.
5. Tuemme avointa ilmapiiriä oikea-aikaisella sisäisellä ja ulkoisella viestinnällä.

Toimiva yhteistyö

Tavoitteet:

1. Olemme rohkea ja vastuullinen yhteiskunnallinen edelläkävijä ja toimija.
2. Edistämme yhdessä Pirkanmaan kuntien, seurakuntien, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa asukkaiden hyvinvointia.
3. Tuotamme yhdessä yritysten ja muiden kumppaniemme kanssa vaikuttavia ja taloudellisesti kestäviä palveluja asukkaille.
4. Vahvistamme yhteistyötä yhteistyöalueen ja muiden yliopistosairaaloiden kanssa.
5. Vahvistamme tutkimusta ja koulutusta sekä edistämme innovaatioita yhdessä korkeakoulujen, oppilaitosten sekä eri yhteisöjen kanssa.

Strategian toimeenpano ja seuranta

Strategian toimeenpano ja seuranta

Strategian kärjet

Strategian kärjet toimivat pitkän aikavälin tavoitteina hyvinvointialueen toiminnalle, kehittämiselle ja johtamiselle.

Strategian tavoitteet

Tavoitteet tarkentavat strategian kärkiä.

Strategian toimeenpanosuunnitelma

Strategialle laadittava toimeenpanosuunnitelma vie strategian ja sen tavoitteet käytäntöön.

- Strategian tavoitteet toimivat strategian toimeenpanosuunnitelman tavoitteina – tarvittaessa tarkennuksia.
- Toimeenpanosuunnitelmassa strategian tavoitteille määritetään vuosittaiset mittarit, joita seurataan neljännesvuosittain osana osavuositarkastusta.
- Toimeenpanosuunnitelma laaditaan strategian valmistumisen jälkeen.

Liite

Toimintaympäristö ja tilannekuva

Pirkanmaan väestö kasvaa ja ikääntyy

Pirkanmaalla on 550 000 asukasta.

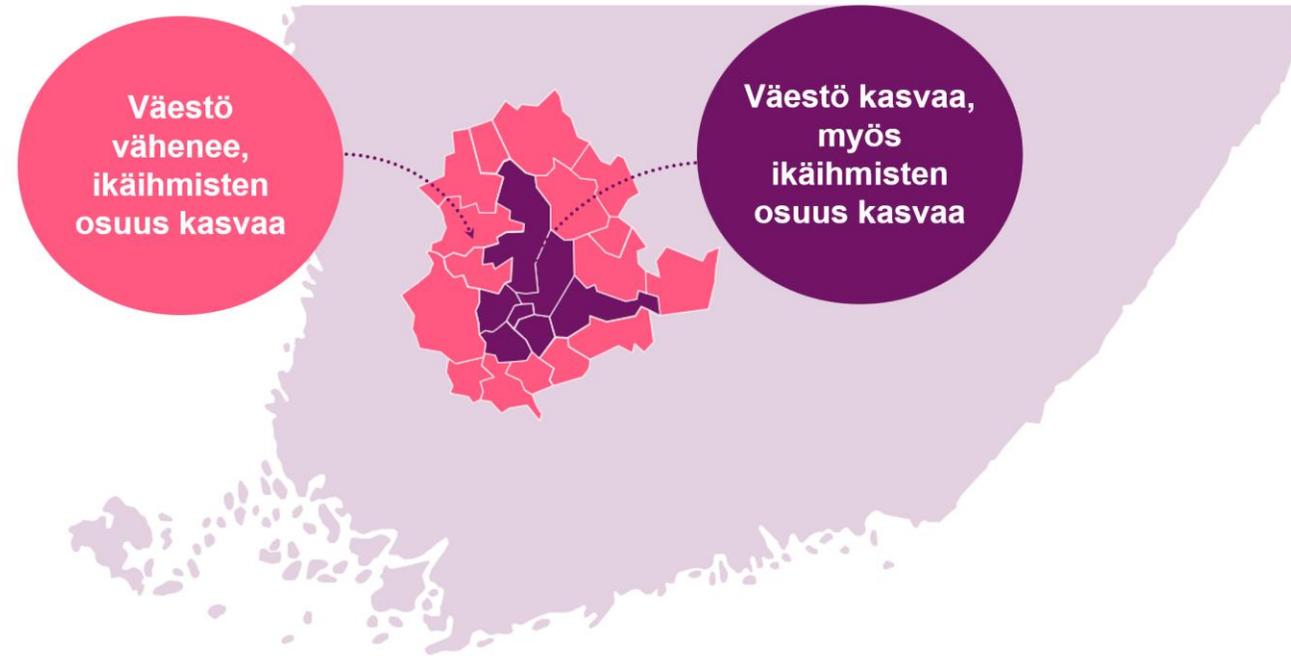
Vuonna 2040 Pirkanmaalla ennakoidaan asuvan yli 610 000 asukasta.

Väestö kasvaa keskuskaupungissa ja kehyskunnissa

- Syntyvyys laskee, mutta alue vetää nuorta ja työikäistä väkeä. Maahanmuutto on merkittävä tekijä väestönkasvussa. Ikäihmisten määrä kasvaa kaupunkiseudullakin voimakkaasti.
- Pirkanmaan nuorin väestö on Lempäälässä ja Ylöjärvellä, missä alaikäisten osuus on 23-24%.

Väestö vähenee reuna-alueilla

- Pirkanmaan reuna-alueilla väestö on ikääntynyt jo pidemmän aikaa. Ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa edelleen nuorten ikäluokkien pienentyessä.
- Pirkanmaan ikääntynein väestö on Virroilla, Ruovedellä, Kihniössä ja Kuhmoisissa, joissa yli 75-vuotiaita ennakoidaan olevan yli 26% vuonna 2040.

Väestöennuste 2025-2040: **Pirkanmaan väestö kasvaa +11 %**

- **Yli 75-vuotiaiden määrä +31 %**
- **Alle 18 -vuotiaiden määrä -5 %**

Hyvinvoinnin tilannekuva Pirkanmaalla

Pirkanmaalaiset ovat terveydeltään maan keskitasoa, hyvinvointierot kasvavat ja luottamuksen merkitys korostuu.

- Pirkanmaalaiset ovat terveydeltään maan keskitasoa.
- Ikääntyneiden määrä kasvaa koko Pirkanmaalla. Lasten määrä laskee, mutta hitaammin kuin muualla Suomessa.
- Pirkanmaa on sosioekonomisesti vakaa ja elinvoimainen alue. Hyvinvointia alueella tukee korkea koulutustaso ja hyvä taloudellinen huoltosuhde. Toisaalta sitä haastaa kasvanut työttömyys ja hieman keskitasoa yleisempi työkyvyttömyys.
- Hyvinvointierot ihmisten välillä kasvavat yhteiskunnallisen eriytymisen myötä myös Pirkanmaalla. Erot kasvavat alueellisesti väestörakenteessa, elintavoissa ja terveydentilassa.
- Väestön ikääntyminen ja sairastavuus lisäävät palveluiden tarvetta.
- Muuttuvassa toimintaympäristössä korostuu ennakoinnin, varautumisen, turvallisuuden ja luottamusta vahvistavan toiminnan merkitys hyvinvoinnin ylläpitämisessä myös Pirkanmaan hyvinvointialueella.

Hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt ja haasteet 1/4

Ilmiöt ja haasteet	Maailmalla / Suomessa	Pirkanmaalla
Luottamuksen vahvistuminen	Maailman myllerrys haastaa luottamusta tulevaan. <ul style="list-style-type: none">• Globaalit kriisit lisäävät epävarmuutta.• Suomalaisten luottamus instituutioihin ja palveluihin on heikentynyt.• Polarisaatio voimistuu ja eriarvoistumisen kehitys vähentää ihmisten välistä luottamusta ja heikentää turvallisuuden tunnetta.	Pirkanmaalaisten luottamus sosiaali- ja terveydenhuoltoon heikentynyt. <ul style="list-style-type: none">• Terveyspalveluihin luotti 54% ja sosiaalipalveluihin 41% aikuisväestöstä vuonna 2024.• Polarisaatiokehitys lisää vastakkainasettelua ja luottamuksen rapautumista.• Luottamusta ja turvallisuuden tunnetta välittävän toiminnan ja viestinnän merkitys korostuu.
Kiihtyvä muutos työelämässä ja teknologiassa	Työelämän murros ja teknologian kehitys muuttavat työtä ja toimintatapoja. <ul style="list-style-type: none">• Ammattirakenne, osaamistarpeet ja työtehtävät kehittyvät.• Osaavan sosiaali- ja terveysalan henkilöstön saatavuus heikkenee, kilpailu kasvaa myös kansainvälisesti.• Kehittyvä teknologia mahdollistaa uusia työkaluja, palveluja sekä toimintatapoja.• Tekoälyteknologian ja digipalvelujen käyttö luo eettisiä ja osaamisen haasteita.	Työelämän ja teknologian nopea muutos edellyttää ennakointia ja jatkuvaa uudistumiskykyä. <ul style="list-style-type: none">• Työntekijöiden hyvinvoinnin ja pysyvyyden merkitys kasvaa entisestään.• Sosiaali- ja terveysalan sekä pelastustoimen kansallinen ja kansainvälinen kilpailu osajista kovenee.• Digiosaamiseen, -tukeen ja tietoturvaan kiinnitettävä entistä enemmän huomiota.

Hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt ja haasteet 2/4

Ilmiöt ja haasteet	Maailmalla / Suomessa	Pirkanmaalla
Ikääntyvä väestö	Suomessa väestö ikääntyy ja alaikäisten määrä vähenee. <ul style="list-style-type: none">• Ikääntyvien määrä kasvaa nopeasti. Vuonna 2040 neljännes suomalaisista on eläkeiässä.• Työikäisten väheneminen lisää julkisia menoja ja vähentää valtion verotuloja.• Väestönkasvu on Pohjoismaiden hitainta. Yksinasuminen ja lapsettomuus yleistyvät.	Ikääntyneiden määrä kasvaa eniten kaupunkiseudulla. <ul style="list-style-type: none">• Reuna-alueilla väestön ikääntyminen jo pidemmällä.• Ikäihmisten palveluiden tarve kasvaa ikääntyneiden määrän kasvaessa.• Erityisesti yli 85-vuotiaiden osuus kasvaa, mikä lisää pitkäaikaisen ja ympärivuorokautisen palvelun tarvetta.
Haasteet lasten ja nuorten hyvinvoinnissa	Lasten ja nuorten terveyden ja voimavarojen tukemisen tarve korostuu entisestään väestörakenteen muuttuessa. <ul style="list-style-type: none">• Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet.• Nuorten huumekuolemat ja rikollisuus ovat lisääntyneet pitkällä aikavälillä.• Lasten ja nuorten kokemus terveydestään ja tyytyväisyys elämäänsä ovat heikentyneet.• Huono-osaisuus on ylisukupolvista.	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet näkyvät myös Pirkanmaalla. <ul style="list-style-type: none">• Sosioekonomisella eriytymiskehityksellä on vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin.• Perheiden matalan kynnyksen tuen sekä lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelujen tarve kasvaa.• Nuorisorikollisuuden ja katuväkivallan noususta on merkkejä myös Pirkanmaalla.• Tyttöjen kokema ahdistuneisuus kasvanut erityisesti 8.-9. luokalla ja ammattikoulussa.

Hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt ja haasteet 3/4

Ilmiöt ja haasteet	Maailmalla / Suomessa	Pirkanmaalla
Kokonaishyvinvoinnin lasku	Ennaltaehkäisyn merkitys kokonaishyvinvoinnin tukemisessa korostuu. <ul style="list-style-type: none">• Väestön ikääntyminen, liikalihavuus ja epäterveelliset elintavat lisäävät sairauksien määrää.• Mielenterveysongelmat ja -oireet yleistyvät.• Työ- ja toimintakyvyn heikkeneminen uhkaa taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.	Pirkanmaalla merkittäviä eroja hyvinvoinnissa, elintavoissa ja terveydentilassa. <ul style="list-style-type: none">• Väestön elintavat ja sairaudet sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeet eroavat alueellisesti ja eri väestöryhmien välillä.• Mielenterveys- ja alkoholisairastavuus lisääntyvät Pirkanmaalla.• Huumeiden käytön yleistymisen kasvattaa haittoja ja turvattomuutta.
Talouden epävarmuus	Talouden tilanne jatkuu haastavana. <ul style="list-style-type: none">• Suomen taloudellista tilannetta heikentää hidas tuottavuuden kehitys, väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen kehitys.• Taloustilanteen ennakointia haastavat laajalle levinneet kriisit sekä geopolitiikan ja toimintaympäristön muutokset.• Hyvinvointialueiden on välttämätöntä uudistaa toimintaansa johtuen valtionrahoituksen epävarmuudesta.	Pirkanmaa on muuttovoittoinen ja elinvoimainen. <ul style="list-style-type: none">• Maakunta on elinvoimainen ja yritystoiminta on vahvaa erityisesti teknologian ja palveluiden aloilla.• Pirkanmaa on yksi Suomen kasvukeskuksista, mutta väestöllinen huoltosuhde heikkenee.• Nopea väestönkasvu lisää palvelutarpeita ja haastaa hyvinvointialueen taloutta.

Hyvinvointiin vaikuttavat ilmiöt ja haasteet 4/4

Ilmiöt ja haasteet	Maailmalla / Suomessa	Pirkanmaalla
Ilmastonmuutos	<p>Sään ääri-ilmiöt ja niistä aiheutuvat haasteet sekä tartuntatautien esiintymisen uhat kasvavat.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ilmastonmuutos luo varautumistarpeita hyvinvointialueille lähitulevaisuudessa.• Riskit erilaisille terveysuhille kasvavat, kuten zoonoosit ja antibioottiresistenssi.• Kokonaishyvinvoinnin turvaaminen edellyttää ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin keskinäisriippuvuuden tunnistamista sekä planetaarisen terveyden* edistämistä.	<p>Pirkanmaalla ilmastonmuutos edellyttää varautumista ja ennakoitua erilaisiin luonnon ääri-ilmiöihin ja pandemioihin.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti vastuullisen toiminnan tarve korostuu.• Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen edellyttää hyvinvointihaasteisiin varautumista.

* Planetaarinen terveys tarkoittaa ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä siten, että samalla turvataan luonnon kantokyky ja ekosysteemien kestävyys osana alueellista päätöksentekoa ja palvelujärjestelmän kehittämistä.

Hyvinvointialuestrategia ja sen valmistelu

Strategian valmistelu yhteistyössä

Strategian valmistelu vuonna 2025 on tehty laajassa yhteistyössä

Kyselyt

Helmikuu

Henkilöstö

Huhtikuu

Sidosryhmät

Toukokuu

Aukkaat

Kesäkuu

Aluevaltuusto

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Ehdotus
strategian
sisällöiksi

Elokuu

Valtuusto-
seminaari

**Strategia-
luonnos**

Aluehallitus
22.9.2025

Lokakuu

Lausunnot

Henkilöstö,
luottamus- ja
vaikuttamis-
toimielimet,
valtuustoryhmät

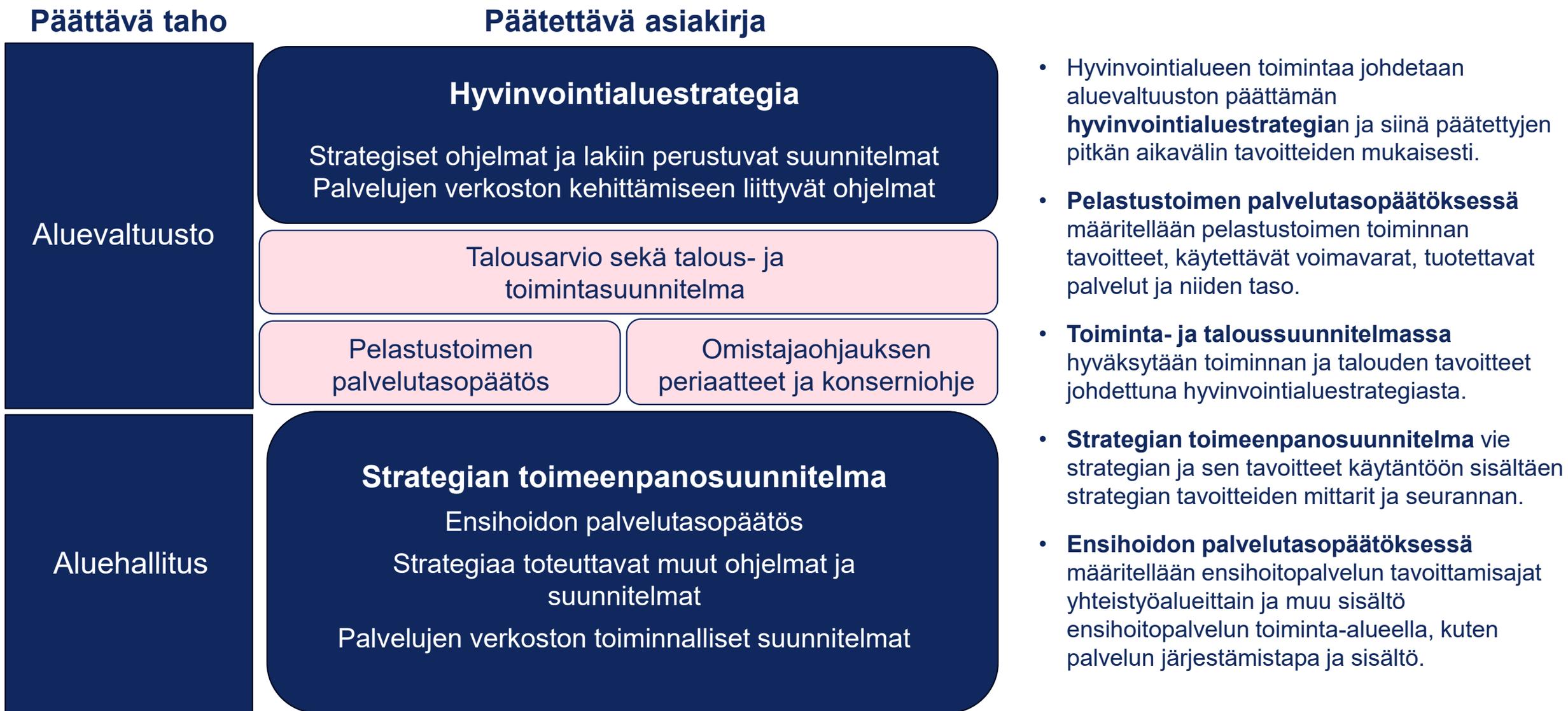
**Strategia-
esitys**

Aluehallitus
15.12.2025

Aluevaltuusto
26.1.2026

Lisäksi alueellinen tulevaisuustarkastelu ja strategian toimeenpano-ohjelman arviointi 11-12.2024

Hyvinvointialuestrategian yhteys muihin asiakirjoihin

Hyvinvointialuestrategia lainsäädännössä

Hyvinvointialuestrategia

- Ohjaa Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaa vuosina 2026–2029. Määrittää hyvinvointialueen pitkän tähtäimen tavoitteet Pirkanmaalla valtakunnalliset vaatimukset huomioiden.
- Pohjautuu arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä arvioon tulevista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen vaikuttavista toimintaympäristön muutoksista.

Strategiassa huomioidaan lain (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 41 §) vaatimusten mukaisesti

1. Pitkän aikavälin tavoitteet hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi
2. Palveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset
3. Hyvinvointialueen tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
4. Omistajapolitiikka
5. Henkilöstöpolitiikka
6. Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029

Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista ohjausta. Valtakunnalliset tavoitteet on otettava huomioon hyvinvointialuestrategiaa laadittaessa.

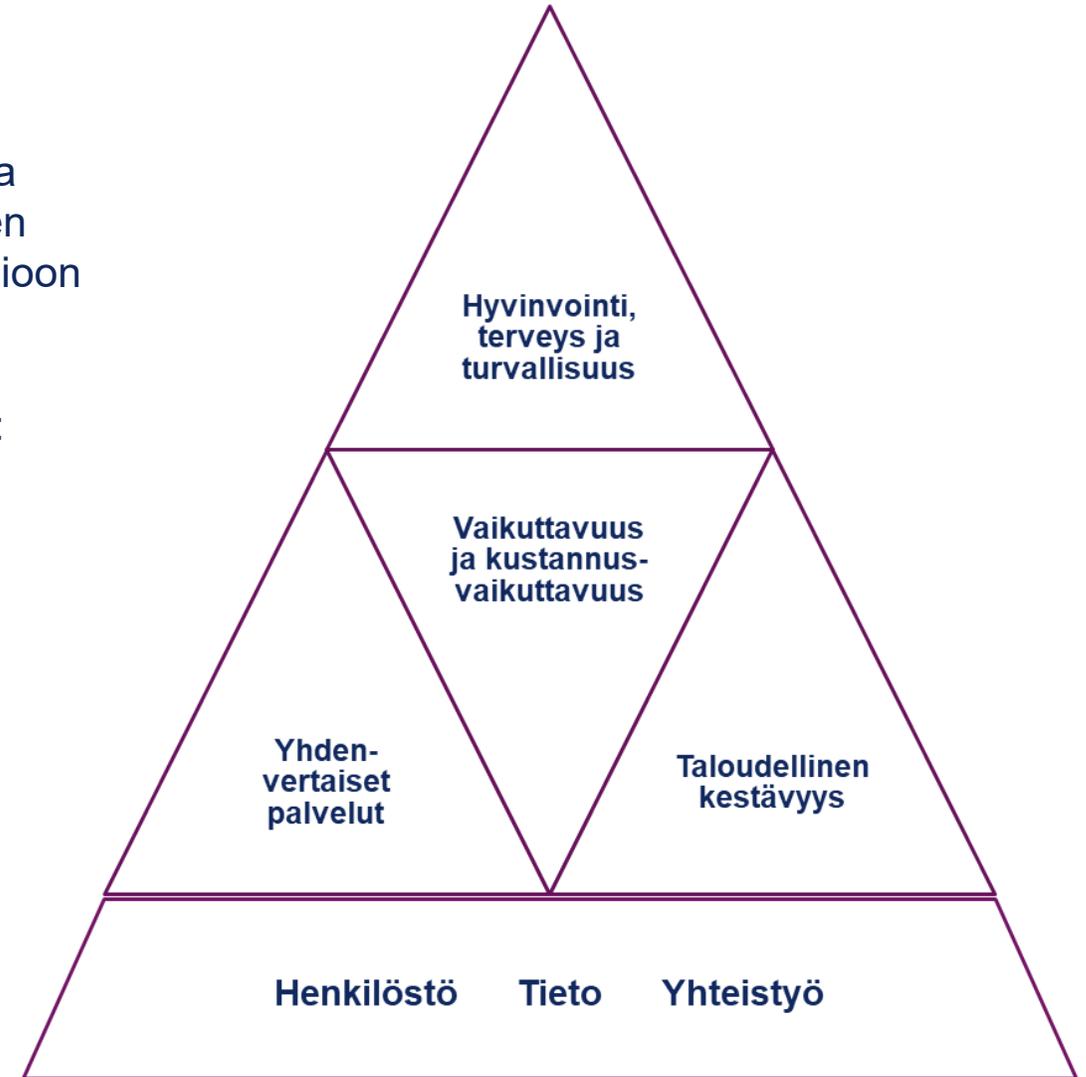
Toimintaa koskevat tavoitteet kuvaavat tavoiteltuja lopputuloksia:

- Väestön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus
- Yhdenvertaiset palvelut
- Taloudellinen kestävyys

Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet kuvaavat tavoiteltujen lopputulosten saavuttamisen edellytyksiä:

- Hyvinvoiva ja riittävä henkilöstö
- Laadukas tieto
- Toimiva yhteistyö

Kaikessa hyvinvointialueiden toiminnassa, johtamisessa ja ohjauksessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.

Lähteet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) raportit ja tutkimukset:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2025). *Kansallinen terveyst indeksi 2021–2023: Tilastoraportti 7.5.2025.*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Kela (2025). *Ratkaisuja kestävä n yhteiskunnan rakentamiseen: Väestön terveys- ja hyvinvointikatsaus 2025 (Raportti 1/2025)*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2022) *Terve Suomi tutkimustulokset.*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2025). *Aikuisväestön hyvinvointi ja terveys – Terve Suomi 2024 -tutkimus: Tilastoraportti 15.5.2025.*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2025). *Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2025: Tilastoraportti 17.9.2025.*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2022). *Lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointi – tulosnäköymä 2021-2023.*
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2025). *Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella: Alueellinen asiantuntija-arvio, syksy 2025.*

Tilastotiedot:

- Tilastokeskus. (2024). *Väestöennuste 2024: 2024–2045 ja Väestöllinen huoltosuhde alueittain, 2024–2045.* Päivitetty viimeksi 24.10.2024.
- Tilastokeskus. (2024). *Työssäkäyntitilasto: Taloudellinen huoltosuhde, työpaikkaomavaraisuus alueittain 2023.* Päivitetty viimeksi 17.12.2024.
- Tilastokeskus. (2024). *Tulonjakotilasto: Asuntoväestön pienituloisuusaste ja asuntoväestöön kuuluvien lasten pienituloisuusaste 2023.* Päivitetty viimeksi 17.12.2024.
- Tilastokeskus. (2025). *Kuolemansyytilastot; Kuolemansyyt 2024 (Katsaus 29.10.2025).* Päivitetty viimeksi 29.10.2025.
- Tilastokeskus. (2025). *Väestön ennakkotilasto: Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain 10/2025.* Päivitetty viimeksi 25.11.2025.
- Sotkanet. (2025). *Kansallinen terveyst indeksi 2021–2023; Sairastavuusindeksit, työkyvyttömyysindeksi.* Päivitetty 5.5.2025.
- Sotkanet. (2025). *Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0–20-vuotiaat.* Päivitetty 5.6.2025.

Lähteet

Muut raportit ja selvitykset:

- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). (2025). *Asunnottomat 2024 (Selvitys 2/2025)*.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). (2025). *Pirkanmaan työllisyyskatsaus lokakuu 2025*.
- Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan hyvinvointialue, Tampereen kaupunki ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä. (2025). *Pirkanmaan tulevaisuustarkastelu – Neljä skenaariota tulevaisuuteen: Loppuraportti*
- Pirkanmaan hyvinvointialue. (2024). *Huumeilmiöt Pirkanmaalla 2024: Sosiaalinen raportti*.
- Sitra (2023). *Megatrendit 2023. Ymmärrystä yllätysten aikaan*.
- Taloustutkimus. (2023). *Muuttohalukkuus Suomessa 2023*.
- Tampereen kaupunkiseutu. (2025). *Väestökatsaus heinäkuu 2025*. Raportti päivitetty 19.8.2025.
- Tampereen kaupunkiseutu. (2025). *Väestö 2040 -tulevaisuustarkastelu: Loppuraportti*.
- T-Media. (2025). *Kaupunkien Vetovoima & Pitovoima -tutkimus 2025*.
- Turvallisuuskomitea. (2025). *Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025*.
- Valtioneuvosto. (2025). *Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029*.
- Valtioneuvosto. (2024). *Hyvinvointialueiden ajankohtainen tilanne 12/2024*.
- Valtioneuvosto. (2024). *Tulevaisuusselonteon 1. osa. Strateginen toimintaympäristöanalyysi 2024*.